

RAZGOVOR: PROF. DR VUJADIN VEŠOVIĆ, DEKAN FAKULTETA ZA SAOBRAĆAJ, KOMUNIKACIJE I LOGISTIKU

# Bez stručnih kadrova lokomotiva neće naprijed

“Radna mjesta diplomiranih saobraćajnih inženjera pokrivaju kadrovi koji nemaju odgovarajuća znanja, sposobnosti i kompetencije za obavljanje poslova na tim pozicijama”

Saša Marković

I pored ogromnih sredstava uloženi u saobraćajnu infrastrukturu, transportne tehnologije, transportna sredstva i opremu u koje tek treba da se ulaže, državni organi i saobraćajne organizacije u Crnoj Gori još nisu na pravi način shvatili da bez stručnih kadrova ne mogu da sprovedu zahtjevne zadatke razvoja saobraćaja, kaže prof. dr **Vujadin Vešović**, dekan Fakulteta za saobraćaj, komunikacije i logistiku iz Budve (FSKL).

“Kadrovi sa odgovarajućim znanjem i iskustvom su ne samo najvažniji već i najraznovrsniji i veoma dinamični resursi sa kojima saobraćajne organizacije i saobraćajni sistem raspolazu. Na osnovu procjena Evropske unije sve više kadrova će raditi u saobraćaju ali će biti potrebni sposobni kadrovi koji će da rješavaju probleme na svim nivoima razvoja saobraćaja: istraživači, planeri, projektanti, konstruktori, transporter u logističkom lancu, saobraćajni stručnjaci u gradovima, a posebno uspješni menadžeri. Prema ocjeni eksperata EU, najkritičnija karika u realizaciji strategije razvoja saobraćajnog sistema Evrope, a posebno u nekim zemljama jugoistočne Evrope biće kadrovi.

“Najveće crnogorske investicije u oblasti saobraćaja su autoput Boljare - Bar i pruga Gostun - Bar na koridoru XI od Beograda do Bara”, kaže Vešović. “Crna Gora je za prioritete projekte iz ove oblasti planirala preko 3,3 milijarde eura. Međutim, zadatak struke je da ukaže na posljedice postojećeg stanja kadrova u saobraćajnim organizacijama u uslovima otvaranja transportnog tržišta u Crnoj Gori”, dodaje on.

“Prema podacima sa kojima FSKL raspolaže, u cr-



Prof. dr Vujadin Vešović

nogorskom Udruženju prevoznika putnika i robe ima 500 kompanija i samo pet diplomiranih saobraćajnih inženjera. U našim željeznici kompanijama zaposleno je 1.730 radnika, od kojih je samo 12 diplomiranih inženjera željeznice saobraćaja. Pošta Crne Gore ima 948 zaposlenih, od toga samo šest diplomiranih saobraćajnih inženjera, od kojih dva nijesu iz oblasti poštanskog saobraćaja. Slična je i situacija u “Montenegro erlajnz”, aerodromima, Luci Bar i drugim saobraćajnim organizacijama”, kaže Vešović.

“Dakle, radna mjesta diplomiranih saobraćajnih inženjera pokrivaju kadrovi koji nemaju odgovarajuća znanja, sposobnosti i kompetencije za obavljanje poslova na tim radnim mjestima.

“Stanje po pitanju kadrova, posebno kad je u pitanju saobraćajna struka na svim nivoima, je vrlo zabrinjavajuće, ali još više brine to što se ne stvaraju preduslovi za promjenu tog stanja”, ističe Vešović. “Tako je u Pošti Crne Gore u sistematizaciji

za radna mjesta diplomiranih inženjera kao alternativa data i srednja stručna sprema, viša sprema i visoka sprema. U Željeznici Crne Gore visoka stručna sprema se izjednačava sa akademskim studijama na saobraćajnim fakultetima, i to u eri primjene tako zahtjevnog koncepta digitalne željeznice i digitalnih rješenja kao što su pametne lo-

komotive i pametni vozovi”, kaže Vešović. “Ovakva rješenja su u suprotnosti sa principima Bolonjskog procesa obrazovanja, naše Strategije za visoko obrazovanje, kao i Zakona o visokom obrazovanju, ali posebno je važno što su ona prepreka budućem razvoju željeznice u Crnoj Gori i njenom uključivanju u evropski sistem željeznice”.

Profesor Vešović kaže da je



Radovi na auto-putu Bar - Boljare

## Autor univerzitetskih udžbenika

Prof. dr Vujadin Vešović je radio na rukovodećim pozicijama u ŽTP-u Titograd i ŽTP-u Beograd, a na Saobraćajnom fakultetu u Beogradu obavljao je poslove docenta, vanrednog i redovnog profesora, šefa katedre rukovodioca magistrskih studija, direktora instituta i dekana. Usavršavao se na nekoliko univerziteta u SAD u oblasti tehnologije, organizacije i menadžmenta.

Autor je ili koautor 315 naučnih i stručnih radova objavljenih u zemlji i inostranstvu, od čega je devet univerzitetskih udžbenika koji su korišćeni na univerzitetima u regionu. Od 2008. godine dekan je FSKL, na kome je do sada iz oblasti saobraćaja, komunikacija i logistike diplomiralo 283, a magistriralo 34 studenta.

## Državni organi ne daju podatke

Evropska asocijacija univerziteta (EUA) u okviru Programa za institucionalnu evoluciju (IEP) izvršila je evaluaciju FSKL 2014. i 2018. godine sa pozitivnom ocjenom i sugerisala da Fakultet uradi studiju potreba za diplomiranim inženjerima saobraćaja u Crnoj Gori. FSKL je napravio Program za realizaciju ove studije, ali nije dobio podršku ni od Ministarstva saobraćaja i pomorstva, niti od Privredne komore Crne Gore za obezbjeđenje odgovarajućih podataka iz saobraćajnih organizacija.

## Strukovni program nije što i akademski

Strukovno obrazovanje za cilj ima osposobljavanje studenata za praktičnu primjenu najnovijih naučnih i stručnih dostignuća u rješavanju problema organizacije i realizacije željeznice saobraćaja i sticanje vještina i znanja za rješavanje konkretnih zadataka i ovladavanje specifičnim praktičnim vještinama potrebnim za obavljanje ove profesije uz primjenu i praćenje novina u struci.

Sa druge strane, studijski program na akademskim studijama ima za cilj da školuje inženjere koji će biti sposobni da planiraju, projektuju, upravljaju i kontrolišu procese i sisteme u oblastima i tehnologijama željeznice saobraćaja. Ova dva studijska programa ne mogu da se uporede, jer je strukovni program završni bez mogućnosti daljeg obrazovanja, dok inženjeri na akademskim studijama stiču osnovu za nastavak školovanja na diplomskim i doktorskim studijama.

rješavanje problema kadrova u saobraćaju u Crnoj Gori veoma složen i kompleksan i da se mora rješavati dugoročno u skladu sa strateškim dokumentima Crne Gore i sa vizijom transporta Evrope.

“Zbog značaja ovog problema predlažemo da se on rješava paralelno na tri nivoa. Prvi nivo bi bila sama država Crna Gora, koja bi u skladu sa članom 68 Zakona o viso-

kom obrazovanju studijski program saobraćaja trebalo da prepozna kao program od javnog interesa, i da u budžetu obezbijedi sredstva za finansiranje određenog broja studenata i na privatnim ustanovama.

Zatim, tu su saobraćajne organizacije, koje bi trebalo da definišu plan i program dugoročnog obezbjeđenja kadrova: usavršavanje postojećih i obrazovanje novih.

I na kraju, kao jedini fakultet iz ove oblasti u Crnoj Gori, FSKL Budva može značajno da pomogne u ostvarivanju ovih ciljeva, jer je na ovoj ustanovi obrazovanje inženjera zasnovano na najsavremenijim teorijskim i praktičnim znanjima iz oblasti drumskog, željeznice saobraćaja, e-komunikacija i logistike. Nastavni planovi i programi su usklađeni sa odgovarajućim u Evropi, a nastavu izvode vodeći profesori iz relevantnih oblasti. Fakultet ima sve potrebne akreditacije i licence, a diplome FSKL se priznaju kako u Evropi, tako i u Americi”, kaže Vešović.